



Elstängsel

för att stänga rovdjur ute och hålla tamdjur inne

Tidigare har Viltskadecenter rekommenderat att den nedre tråden monteras på 20 cm från marken för att så effektivt som möjligt stänga ute alla sorters rovdjur. En så pass låg tråd medför dock en hel del merarbete. Dels är det ofta krångligt att få tråden att löpa på ett någorlunda jämnt avstånd från marken, dels innebär det extra arbete med gräsrensning flera gånger per säsong. I flera fall har tamdjursägare avstått från att sätta upp rovdjursstängsel av dessa anledningar.

Viltskadecenter gör nu bedömningen att den nedre tråden kan sättas på 30 cm från marken. Därmed underlättas både uppsättning och underhåll. Ett sådant avstånd mellan tråd och mark ska hålla åtminstone varg och björn samt många lodjur ute. Lodjur är svårare att hägna ute. Det är därför inte riktigt ändamålsenligt att sätta upp rovdjursstängsel enbart för att hålla ute lodjur. Återkommande lodjursangrepp på tamdjur bör hanteras med skydds jakt i stället för med rigorösa stängsel.

Några erfarenheter av permanent stängsel mot rovdjur

Denna typ av stängsel blir väldigt bra när de väl är på plats. Med bra menas att:

- De håller länge.
- De håller definitivt alla tamdjur på plats innanför stängslet.
- De håller de flesta rovdjur, inklusive hundar, utanför stängslet.

Det blir ganska underhållsfria stängsel. Man behöver inte varje vår slå ner stolpar som "fryser upp" på grund av tjäle eller laga trådar som går av och liknande. Man måste dock gräsrensa åtminstone 1-2 ggr per säsong.

Några tips

- Dra så raka stängselinjer som möjligt. Ju flera hörn, desto dyrare stängsel.
- Bygg parallellhörn för lång hållfasthet (se bild).
- Ju grövre tråd och ju högre trådarna sätts, desto kraftigare hörn behövs.
- Stängselinjerna MÅSTE vara helt raka. Tryck ner en grov stolpe vid ”böjar”.
- Mellanstolparnas funktion är att hålla isär trådarna. Mellanstolpar för ett ”fjädrande” stängsel kan bestå av glasfiber, eukalyptus eller plast.
- Tänk på att vanliga tryckta trästolpar som mellanstolpar ”fryser upp” varje år och kräver större årligt underhåll än de som nämns ovan.
- Ska stängslet dras genom skog så röj först en ordentlig gata.
- Gå gärna före med en grävmaskin och jämna till om det är stenig och ojämn mark, annars är det svårt att få ett jämt avstånd mellan tråd och mark.
- Använd alltid slät galvad tråd med en diameter mellan 1,6 och 2,5 mm.
- Spänn trådarna hårt med trådspännare eller gripplar. Det senare är det billigaste.
- Sträva efter att hålla så hög spänning som möjligt. Investera i aggregat med överkapacitet, så att spänningen inte blir för låg under sommaren. Ett bra riktvärde är en spänning på trådarna på 4 500 V i början av säsongen. Spänningen sjunker när det blir torrare i marken och gräs lägger sig på de nedre trådarna.
- Rovdjur försöker oftast krypa eller gå mellan trådarna, inte hoppa över dem!
- För varg och björn räcker det med trådar på höjderna 30, 50, 70, 90 och 110 cm från marken.
- Om man vill försöka stänga ute även lodjur bör man sätta trådarna på 15, 30, 45, 60, 75 och 90 cm höjd från marken, men det kräver mycket gräsrensning.
- Jordningen är mycket viktig. Välj ett så fuktigt ställe som möjligt för jordspett. Det krävs i regel flera jordspett för starka aggregat. Mer effektivt är att gräva ner en kabel.



Bild 1. Parallellhörn (stolpar 12 -14 cm Ø) slås ner ca 1 m. Överliggaren är 10 cm Ø.



Bild 2. Hållbara isolatorer skruvas med gipsskruv.

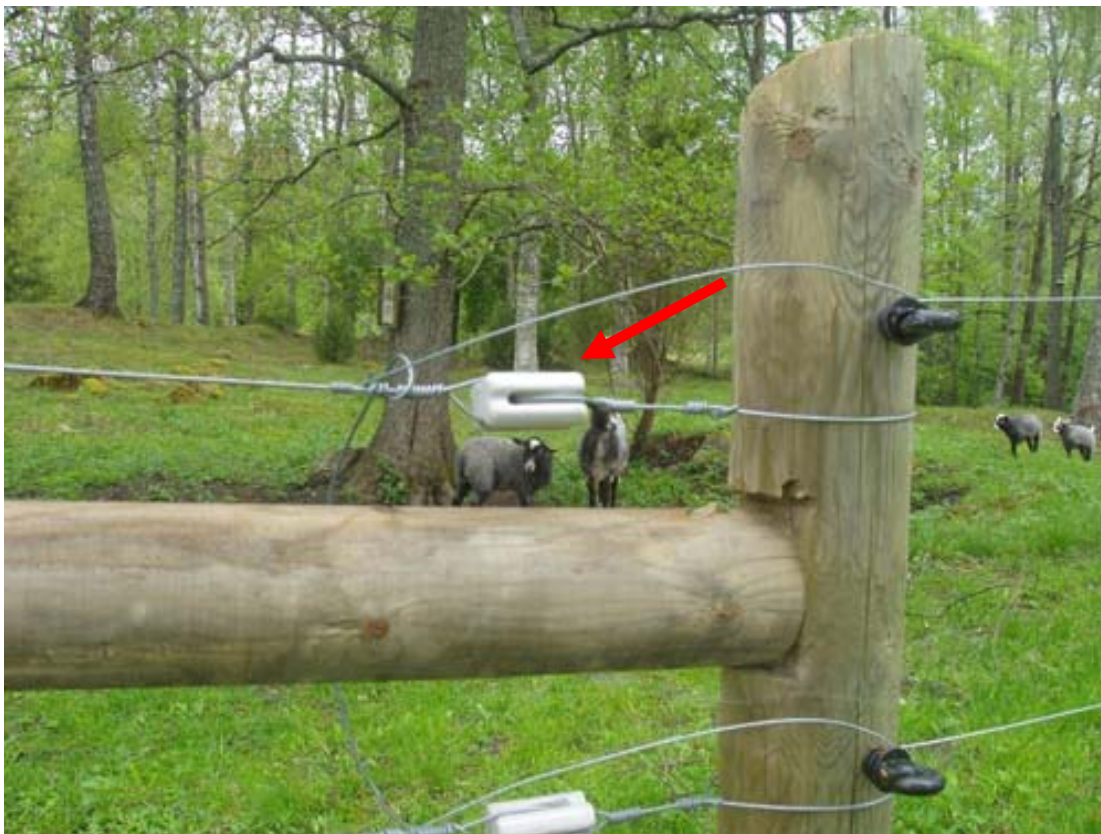


Bild 3: Porslinsisolator, extremt hållbar. Säljs endast av Gallagher.



Bild 4. Grippel finns för olika trådgrovelkar. Används för att skarva och spänna trådar.



Bild 5. Övergång bredvid handtagen till en fjädergrind.



Bild 6. Stolpnedslagare



Bild 7. Mellanstolpar i eucalyptus från Gallagher. Träslaget är så tätvuxet att det i princip inte leder någon ström. Isolatorer behövs inte. Trådarna surras fast i förborrade hål och följer marken på ett fast avstånd.



Bild 8. En bra variant av glasfiberpinne (mellanstolpe) med trådhållare som kan justeras i höjd, men som sedan sitter fast. Säljs av Elefant Elstängsel.



Bild 9. Bole-pinnen i plast fungerar som mellanstolpe för tråd upp till 2 mm. Den är inte lika hållbar som en i glasfiber, men billig.